

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. II. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

67. Probatur secundò cum Conrado hic artic. 2. Ordo & natura rei requirit, ut qui per actualem motum gratiam amittit, & à Deo averfus est, sese per motum actualem ad Deum convertat, & gratiam consequatur; & nisi talem motum habeat, non fit aut censeatur ad gratiam dispositus: Ergo talis motus est dispositio physica, & ex natura rei, & non solum moralis, ac ex institutione divina.

68. Probatur tertio: Illæ dispositiones dicuntur physicae, & ex natura rei, quæ verè & realiter coaptant subjectum ad formam, & habent necessariam cum ea connexionem, & impossibilitatem ac oppositionem cum forma opposita: Sed actus contritionis & charitatis habent omnes illas conditiones respectu gratiæ sanctificantis; cum enim sint ejusdem ordinis cum gratia, verè & realiter coaptant animam ad eam recipiendam; & cum poenitentia & charitas sint proprietates gratiæ, ab ipsa dimanantes, actus ipsarum habent intrinsecam & necessariam cum ea connexionem, & infallibiliter ipsam trahunt: item cum actus charitatis sit conversio actualis in Deum, ut ultimum finem, habet indirectam saltem oppositionem cum peccato; quod ab ipso avertit, & cum illo est impossibilis: Ergo actus contritionis & charitatis sunt dispositiones physicae, & ex natura rei, ad gratiam sanctificantem.

69. Probatur quartò: Omnis causalitas moralis reducitur ad meritum, vel imperationem: Sed actus contritionis & charitatis non disponunt ad primam gratiam justificantem, per modum meriti, vel imperationis: Ergo ad illam non disponunt solum moraliter. Major constat: Minor enim quantum ad primam partem patebit ex dicendis Tractatu sequenti, ubi ostendemus primam gratiam actualem, vel habitualement, non posse cadere sub merito operum præcedentium. Probatur verò quoad secundam partem. Ad orationem non semper, nec infallibiliter sequitur effectus: Sed positus actibus contritionis & charitatis, semper, & infallibiliter sequitur gratia sanctificans, ut docet Tridentinum sess. 6. cap. 7. Ergo illi actus non se habent solum per modum imperationis ad gratiam obtinendam, sed verè, realiter, ac physice, ad illam recipiendam animam præparant, ac disponunt.

§. II.

Solvuntur objectiones.

70. Objicies primò contra primam partem primæ conclusionis: Agens infinitæ virtutis nullam requirit dispositionem in materia: Sed Deus qui gratiam causat, est agens infinitæ virtutis: Ergo ad illam producendam nullas requirit dispositiones ex parte recipientis.

71. Respondeo primò cum Divo Thoma hic artic. 2. ad 3. agens infinitæ virtutis non præexigere dispositionem ab alio agente præsuppositam, bene tamen dispositionem quam ipsum faciat: Deus autem mediante gratiâ actuali, movente & applicante liberum arbitrium, actus contritionis & charitatis in nobis causat, licet non sine nobis ipsi cooperantibus.

72. Respondeo secundò, agens infinitæ virtutis non requirere dispositionem propter impotentiam suam, sed propter recipientis conditionem: cum enim voluntas nequeat immutari per violentiam, sed proprio motu, ad immutationem quæ fit per

A gratiam, debet in adulto præsupponi, in genere causa materialis, dispositio per proprium actum causatum ex motione divina.

Objicies secundò contra secundam partem ejusdem assertionis, in qua diximus requiri dispositiones ad gratiam, etiam in parvulis: Scriptura, Concilia, & SS. Patres ponunt dispositiones ad gratiam in actibus liberi arbitrij: Sed parvuli carent usu liberi arbitrij: Ergo in ipsis nulla potest esse dispositio ad gratiam. Unde S. Thomas in 4. dist. 17. quæst. 1. art. 2. asserit in parvulis non requiri aliquam præparationem ad gratiam.

B Respondeo Scripturam, Concilia, & Patres loqui de dispositionibus adultorum, quia ut plurimum monent aut hortantur homines ut ad gratiam se disponant.

Ad D. Thomam dicendum est ipsum loqui de dispositionibus in actu secundo, ut patet ex termino quo utitur: præparatio enim non significat quamcumque dispositionem, sed dispositionem per modum actus secundi.

Objicies tertio contra secundam conclusionem: Dispositio physica recipitur in eodem subjecto cum forma ad quam disponit: Sed actus liberi arbitrij, disponentes ad gratiam sanctificantem, non sunt in essentia animæ, quæ est subjectum talis gratiæ, sed in ejus potentijs: Ergo non sunt dispositiones physicae ad illam, sed tantum morales, & ex divina institutione.

C Confirmatur: Dispositio physica ad aliquam formam, debet semper, & in omni recipiente esse necessaria: Sed motus liberi arbitrij, disponentes adultos ad justificationem, non sunt dispositiones necessariae in omni subjecto ad receptionem gratiæ sanctificantis, ut constat in parvulis: Ergo non sunt dispositiones physicae, sive ex natura rei, ad receptionem talis gratiæ.

Confirmatur ampliùs: Dispositio physica necessaria ad formæ introductionem, solet etiam esse necessaria ad conservationem ejus in objecto: Sed gratia ad sui conservationem non indiget dispositione consistente in actibus liberi arbitrij, ut patet in justis dormientibus: Ergo illi actus non sunt dispositio physica, sive ex natura rei ad ipsam.

D Ad objectionem respondeo, dispositiones & formam debere quidem recipi in eodem subjecto quoad id est in eodem composito, vel supposito; non requiri tamen quod in eodem subjecto quo & immediato, seu in eadem potentia subjectentur: nam ut docet Aristoteles, bona imaginatio est dispositio ad bonum ingenium, & tamen non resident in eodem subjecto; & in sententia Thomistarum dispositiones ad formam substantialem non recipiuntur immediatè in materia prima, in qua recipitur forma substantialis, sed in toto composito: non est ergo necessarium ut dispositiones ad gratiam sanctificantem, quamvis physicae sint, subjectentur in essentia animæ, in qua est talis gratia, sed satis est, ut immediatè subjectentur in aliqua animæ potentia; hæc enim perficiendo, actuando, & elevando, perficiunt etiam & elevant animam, ut sit proportio nata ad recipiendam gratiam.

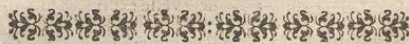
E Ad primam confirmationem respondeo negando Majorem universaliter sumptam; discursus enim est dispositio physica, sive ex natura rei, prærequisita in homine ad scientiam, à quo tamen non dependet scientia in Angelo; vita in uno homine realiter dependet à tali complexio-

ne, à qua tamen non dependet, sed à contraria, in alio; mollities in cera ex natura rei dependet à calore, & tamen hanc dependentiam non habet in luto. Pariter ergo, licet gratia sanctificans in pueris nullam dicat dependentiam à motibus liberi arbitrij, eam tamen ex natura rei importat in adultis peccatoribus.

Ad secundam similiter dico, Majorem non esse universaliter veram, sed aliquando falsam: calor enim qui requiritur ad introductionem formæ carbonis in lignum, non est necessarius ad talis formæ conservationem.

Agendum hic esset de dispositionibus ad gratiam actualem, & discutendum, an homo ex viribus naturæ possit se disponere ad primum auxilium gratiæ, vel saltem, an facienti quod in se est ex sola facultate naturæ, Deus non denegat gratiam, sed ipsam infallibiliter & ex certa lege impertiat? Verum quia in Tractatu de prædeterminatione, dilucidè & exactè has difficultates resolvimus, ab his in præsentem abstinemus, & ad locum illum Lectorem remittimus. Unde fit

Disp. 2.
art. 3.

DISPUTATIO V.

De Certitudine Gratia.

DIvvs Thomas artic. 5. hujus quæstionis 12. agit de certitudine gratiæ: unde ut ea quæ ibi docet exponamus, hanc disputationem subjungimus, in qua duo tantum examinanda occurrunt. Primum est, an aliquis, seclusâ peculiari revelatione, possit esse certus certitudine fidei, vel theologicâ, se esse in gratia, & emundatum ab omni peccato? Secundum, an saltem possit habere certitudinem moralem suæ justitiæ, quæ omnem formidinem excludat?

ARTICVLVS PRIMVS.

An sine peculiari revelatione homo possit esse certus certitudine fidei, vel Theologicæ, se esse in gratia.

§. I.

Præmittitur quod apud omnes est certum, & duplici conclusione proposita difficultas resolvitur.

1. **S**upponimus tanquam certum & indubitatum, aliquem hominem privatum certò posse cognoscere, & credere se esse in gratia, si hoc specialiter ei revelatum fuerit; sicut fuisse revelatum Adamo in statu innocentia, & Angelis in statu viæ, tenent plures Theologi: imò S. Thomas hic art. 5. docet aliquibus Sanctis ex speciali privilegio hoc interdum revelari, ut (inquit) securitatis gaudium in hac vita in eis incipiat, & confidentius & fortius magnifica opera prosequantur, & mala præsentis vite sustineant.

2. **Q**uestio ergo procedit de via ordinaria, & citra hujusmodi privilegium; & movetur primò contra hujus temporis hæreticos, asserentes hominem in hac vita non tantum posse esse certum de sua gratia & salute, sed etiam teneri fide Catholicâ credere se esse justificatum. Secundo

A movetur contra Catharinum, qui opusculo de certitudine gratiæ docet justum posse discursu theologico (deducto ex una propositione de fide, & alterâ lumine naturali notâ) certò & evidenter cognoscere se esse in gratia. Pro veritatis catholicæ declaratione & defensione

Dico primò: nullus, seclusâ revelatione, potest esse certus certitudine fidei se esse in gratia.

Hæc conclusio probari posset multis Scripturæ testimonijs, sed duo sufficient, quæ adducit D. Thomas hic art. 5. Primum quod habet in argum. *Sed contra*, sumitur ex cap. 9. libri Ecclesiastes: *Nescit homo utrum amore vel odio dignus sit*: ubi de amore & odio Dei sermo est, & de homine justo, ut colligitur ex verbis præcedentibus, *sum justus &c.* Unde D. Bernardus: *Terribilis est locus iste, & totius expertis quietis; totus inhorruï, si quando in eum raptus sum; illam apud me replicans cum tremore sententiam: Quis scit, si est dignus amore, an odio? &c.*

C Secundum quod adducit in corpore articuli, habetur 1. ad Cor. 4. ubi Apostolus ait: *Neque meipsum judico: nihil enim mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum; qui autem judicat me, Dominus est.* Quem locum idem S. Doctor ibidem lect. 1. sic exponit: *Nihil mihi conscius sum, id est non habeo conscientiam peccati mortalis; sed non in hoc justificatus sum, id est non sufficit ad hoc ut me justum pronuntiem; quia possunt aliqua peccata in me latere quæ ignoro, secundum illud Psalmi 18. Delicta quis intelligit?*

D Nec obstat quod idem Apostolus (teste D. Thomâ hic art. 5.) sciverit per revelationem se esse in gratia: nam vel quando prædicta verba protulit, adhuc non habuerat talem revelationem; vel si eam habuerat, ea non protulit, prout erat privata quædam persona, sed ut communem hominum personam agens; sicut cum dixit ad Rom. 7. *Lex spiritualis est, ego autem carnalis sum, venundatus sub peccato, quod enim operor non intelligo*: aut si pro seipso ea protulit, hoc fecit attendendo ad communem modum cognoscendi propriam justitiam, præciso privilegio specialis revelationis, quod habebat.

E Probatum secundò conclusio ex SS. Patribus, in eandem veritatem passim conspirantibus: Augustinus enim super hæc verba Psal. 50. *Incerta & occulta sapientia tua manifestasti mihi*, nihil tam incertum & occultum esse ait, quam quod Deus ignoscat peccantibus. Et lib. de perfect. justitiæ post medium: *Quantalibet (inquit) justitia sit prædix homo, vereri debet, ne aliquid in se, quod ipse non videt, culpandum inveniat.* Gregorius Magnus lib. 6. Epist. 22. respondens ad Gregoriam Augustæ cubiculariam, quæ de remissione suorum peccatorum certior fieri vehementer exoptans, ad eum scripserat, hæc habet: *Rem mihi difficilem, & tibi inutilem postulasti; difficilem, quia indignus sum cui revelatio immittatur à Deo; tibi inutilem, quia securitas negligentiam parit.* Idem Bernardus serm. 3. de adventu, de sua & proximi conscientia loquens, *Neutra (inquit) satis mihi nota, utraque abyssus inscrutabilis, utraque mihi nox est.* Quibus testimonijs apertè liquet, SS. Patres multum ab hac certitudine, quam jactant hæretici abfuisse.

F Norant etiam SS. Patres, & Scripturæ Interpretes, quod Scriptura agens de remissione peccatorum, respectu personarum particularium, semper adhibet particulam istam, *forte*, ut à nobis perniciosam hanc justitiæ propriæ confi-

Serm.
23. in
Causa

4

5